

ACȚIUNEA ROMÂNEASCĂ

ORGANUL OFICIAL AL „ACȚIUNEI ROMÂNEȘTI“

Redactor-Responsabil :
DR. VALERIU POP

:: :: APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ :: ::

Secretar de Redacție :
IOAN ISTRATE

Conferințele „Acțiunii Românești“

Acțiunea Românească a anunțat o serie de conferințe culturale. O seamă de distinși profesori universitari și alți intelectuali urmau să înfațișeze publicului clujan probleme de interes general. Seria conferințelor trebuia să o înceapă dl profesor I. C. Cătuneanu la 30 Oct. 1924 vorbind despre presă. Or Ministerul de Interne, mai precis dl Subsecretar de Stat Tătărescu în baza unei afirmative hotărâri a consiliului de miniștri a refuzat autorizația pentru aceste conferințe. Acest refuz s'a adus la cunoștința „Acțiunii Românești“ la ora 5 d. m. din ziua de 30 Oct. 1924. Conferința anunțată prin ziare și afișe nu mai putea fi contramandată din lipsă de timp și astfel publicul ce nu știa despre această nevisată dispoziție a autorităților a fost întâmpinat la intrarea Redutei de un cordon de jandarmi. Publicul deși extrem de indignat de această măsură inexplicabilă, la îndemnul dlui prof. I. Hațieganu a plecat păstrând cea mai perfectă ordine.

În cursul primăverii și verii ni s'au interzis o serie de întruniri publice proiectate în diferite centre ale Transilvaniei. Motivele acestor interziceri ne sunt inexplicabile. Acțiunea Românească nu are și nu a avut nimic de ascuns. Ideile ce ne călăuzesc sunt inspirate de cea mai curată iubire de neam și fără mijloacele întrebuintate sunt cele legale. Suntem contrari hotărâții ai fărădelegilor. Ce primejdie putea deci să rezulte pentru Țară sau societate din întrunirile noastre? Dacă aceste interziceri au rămas inexplicabile, ce interpretare trebuie să dăm oprirei conferințelor culturale? Poate erau subiecte de agitație? Iată însă subiectele: Despre presă, Problema întineririi, Ideea națională și curentele politice, Despre originalitatea civilizației noastre, Pseudodemocrația românească, Sifilisul ca pericol național, Alcoolul un dușman al po-

porului, Igiena Națiunii. Nimic deci ce ar putea periclita ordinea sau liniștea. Poate conferențarii personal sunt primejdioși ordinii de Stat sau sociale? Dar în afară de 6 membrii ai organizației noastre, profesori universitari și avocați, dd. Bogrea și Nițescu, asemeni profesori universitari nu fac parte din Acțiunea Românească și astfel nici sub acest raport nu li-se poate face nici o vină. Atunci? Nici scuză, nici explicație nu există!

În Clujul unguresc an de an se țineau numeroase conferințe culturale de către români pentru societatea românească. În Clujul românesc ungurii și alți minoritari pot să țină în dragă voie conferințe, nici autoritățile românești nu sunt mai puțin preventive. Nici demonstrațiile „culturale“ nu sunt oprite. Catolicii unguri cu câteva săptămâni în urmă au umplut cu mii de

Unirii, la Arad chiar și-au exprimat regrete pentru absența contelui Apponyi. Evreii sioniști și ortodoxi, socialiștii și comuniștii, partide iredentiste pot să se întrunească nestingheriți pe tot cuprinsul României Mari, libertatea întrunirii este respectată. Ziare subversive pot face în dragă voie propaganda de desărguire socială și națională. *Românii însă în Clujul Românesc, în al șaselea an după unire nu pot ține o conferință culturală.* Acesta e crudul adevăr.

Protestăm cu energie contra acestei ne mai pominite situații de înjosire națională. Ape am la patriotismul luminat al dlui I. I. C. Brătianu să pună capăt acestor măsuri abuzive, ape am la sentimentul de demnitate națională a opiniei publice să și spună hotărât și demn cuvântul.

Nu poate fi un păcat în Țara Românească a te mărturisi și manifesta de bun român!

Central University Library „Acțiunea Românească“

Frica de Jidani

De la înfăptuirea unității noastre naționale trăim într'o contradicție al cărei de desupt opinia publică românească sănătoasă și serioasă cere tot mai mult a fi scos la lumină. Ne-am mărit țara, ne-am sporit puterile; și totuși conducerea din timp de 6 ani a României-Mari este mai precaută, mai indecisă, mai „diplomatică“ în abordarea fondului chestiunii jidovești, decât era România mică francă, hotărâtă și curajoasă.

Toată lumea de la noi simte, dacă nu înțelege, că s'a rezolvit numai pe hârtie chestiunea evreiască prin faptul că s'au încetățenit în bloc toți membrii rasei lui Israel. Ori cât s'ar strădui oamenii noștri politici să prezinte marea problemă ca definitiv rezolvită, ea rămâne în ciuda celor abili ca o rană deschisă în corpul națiunii noastre. Și atunci

în loc să luăm atitudinea precisă, ce ne impune importanța vitală a acestei probleme, preferim să ne înșelăm pe noi-inșine, încercând fără nădejde să cucerim inima unei rase, care în timp de 2000 de ani nu și-a dat'o nici unuia din popoarele, ce i-au servit de simplă gazdă.

Ceia ce stăpânește pe toți conducătorii noștri de la Unire încoace este frica de Jidani. Acesta este adevărul. Câte-va fapte, ce nu se pot contesta, dovedesc cu prisosință afirmatiunea făcută:

1. 14 milioane de Români, numesc în graiul lor autohton cu expresia „jidani“ pe aparținătorii rasei lui Israel. În România întregită, unde domnește regimul votului universal, nimeni din reprezentanții legali ai acestui popor, nici un parlamentar nici o gazetă cu pretenția de a fi

organ al opiniei publice nu are curajul să rostească sau să scrie cuvântul popular: „Jidan“.

II. În nici o țară din lume nu s'a dat după război o amnistie mai largă de cât la noi, deși nicăieri pe glob n'au fost — păstrând proporția — mai mulți vinovați Jidani ca la noi. Cine a profitat în primul rând de clemența regală? Evident, Jidanii cari o cereau imperios și amenințător prin „anumita presă“, prin „Adevărul“, „Dimineața“, „Aurora“, „Lupta“, „Socialismul“, etc. Guvernării de frică s'au supus și au scos la lumina soarelui, pe aceia cari trebuiau să-și ispășească păcatele în răcoarea închisorilor. Nu mai amintesc de pustiirile morale ce a făcut în societatea românească nefasta iertare.

III. În criza de numerar, rezultată dintr'o sănătoasă politică de deflațiune, pe care o critică — bine înțeles — toți Jidanii și Jidoviții de la „anumita presă“, Banca Națională a României a cerut băncilor debitoare să facă față obligațiilor lor. Toată lumea știe că Banca Românească a plătit la Banca Națională în ultimul timp peste o jumătate miliard datorii; și același public mai știe, că banca Jidanului Blanck, care are un reescompt de peste un miliard la Banca Națională, nu a plătit până astăzi nici un ban. De ce nu este și ea executată ca orice altă bancă debitoare cu capital efectiv românesc? De ce acest regim de favoare? — De frică.

IV. Este un fapt notoriu, că prin fraudă s'au strecurat peste Nistru mai bine de 400.000 Jidani, a căror calitate de simpli refugiați, de trecători numai prin țară, li s'a recunoscut în mod oficial. Li s'a acordat în consecință, un termen în lăuntru cărui organizația jidovească din Basarabia își luase angajamentul să-i trimeată ori-unde, dar peste granițele României. Aflăm dintr'o circulară a Ministerului de Interne că li s'a prelungit *sine die* șederea în țară, circulară comunicată în rezumat fără nici un comentariu, ca o simplă notiță, de ziarul „Universul“ din 30 August 1924.

Informația sună astfel:

„Di subsecretar de Stat Franasovici a pus în vedere, cu circulara telegrafică No. 53332 din 19 August a. c., adresată prefectilor de județe și inspectoratelor de județe, că termenul de ședere în țară a refugiaților evrei din Ucraina a fost prelungit. Toți trebuie să-și scoată însă noi autorizațiuni de ședere dela biu-

rourele reprezentanței U. E. R. str. Sborului 11 bis, București, conform deciziunii ministeriale No. 52858—1924. Altfel sunt amenințați cu expulzarea“.

Această gloată de paraziți îngreiază viața consumând fără să producă, bolșevizează populația autohtonă îndemnând-o să nu se supună autorităților noastre pentru motivul, ce răspândesc în propaganda lor comunistă, că stăpânirea românească e trecătoare peste Prut. Activitatea subversivă a acestor spioni ai Sovietelor este cunoscută de toate autoritățile noastre civile și militare din Basarabia: și totuși s'a prelungit termenul de ședere în țară a „leprei“ semite, cum au caracterizat o I. C. Brătianu și C. Negri, doi bărbați cari or fi avut și ei oarecare merit la clădirea României mici!

Până acum nu s'a ridicat un parlament român să interpeleze guvernul, nu s'a găsit nici un mare ziar cotidian, cu pretenția de organ al opiniei publice românești, care să pună problema în toată gravitatea ei.

Pretutindeni atmosfera apăsătoare a fricii de Jidani.

V. Cu ocazia serbărilor pentru memoria lui Avram Iancu, în întreaga presă care a tipărit discursurile ținute a strălucit prin absența cuvântarea plină de însuflețire a I. P. S. S. Mitropolitului Primat al

României întregite, rostită în fața M. S. Regelui și a sfinților Tronului. De ce a tăcut chiar acea presă cu pretenții de a fi românească, în loc să publice cuvântarea, să o așeze la locul de frunte, așa cum se cuvenea și să-o comenteze precum cer interesele vitale ale acestui neam, așa cum le-a pus în dureroasă evidență înaltul Ierarh? A primit oare vre-un cuvânt misterios de ordine să tacă, pentru că cel dintâi Prelat al bisericii noastre ortodoxe a avut curajul să caracterizeze pe Jidanii paraziți, cari sug vîlaga poporului român de la sate, drept niște „*venetici din toată lumea ce găsesc la noi neconșturbați teren cald de a ne duce belșugul acolo, unde le-o fi și sufletul*“?

Mă opresc deocamdata aici și întreb: Cu așa curaj moral continuă supraviețuitorii purtarea acelor, cari au avut curajul jertfei supreme, înfruntând la Mărășești tunurile și mitralierele teutone?

Față de considerațiunile, isvorâte dintr'o „diplomație“ inadmisibilă, „Acțiunea Românească“ simte o datorie de primul ordin să publice în întregime, ca document de înaltă educație patriotică, discursul trecut sub tăcere și să-l explice marelui public, pe care chiar presa cu pretenții de naționalism l'a lipsit de hrana sufletească, ce se desprinde impunător din cuvintele înaltului Prelat.

I. C. Cătineanu
Profesor Universitar

Cluj / Central University Library Cluj Legalitate sau teroare

Ordinea socială se menține exclusiv numai prin necondiționatul respect al legilor. Atât funcționarul — la orice înălțime ar sta el — pe deoparte, cât și cetățeanul pe de altă parte sunt supuși fără excepțiune puterii și autorității legilor. În momentul când unul sau altul se sustrage dela această datorie, ordinea socială este turburată. Iar gradul acestei turburări este în funcție de numărul abaterilor cari se produc în același timp și dela felul cum sunt abaterile reprimare.

Când cetățenii se dedau în masă la nerespectarea legilor sau cazuri izolate chiar nu sunt la timp și cu necesara energie de autorități — reprimare, ordinea e pe cale să dispară și să fie înlocuită cu anarhia.

Iar când autoritățile uită de respectul legilor, cetățenii sunt în drept a cere satisfacție plângându-se celor superiori pe scara ierarhică. Când

nici cei superiori nu-și fac datoria rămâne plângerea la justiție. Și când și această ultimă speranță a cetățeanului neîndreptățit devine o iluzie deșartă, atunci ordinea socială la fel este în agonie, deschizând larg porțile pentru aș face intrarea triumfală aceiași anarhie.

Oricare speță de anarhie se manifestă prin teroare.

Aceste reflexiuni ni-le impune drama dureroasă petrecută la Iași care are azi două victime: avocatul Zelea-Codreanu și fostul prefect de poliție Manciu. Numai prin prizma obiectivității și a sincerității cercetate — această dramă o vom putea înțelege.

După informațiile obiective azi putem afirma cu sufletul liniștit, că fostul prefect Manciu a încălcat legile atunci când bătea sau da ordine să fie bătuți — cei arestați. Procedura penală interzice categoric ca

vre-un arestat să fie bătut. Manciul însă nu numai bătea personal, dar maltrata folosindu-se de metode și mijloace barbare. Nu numai atât, dar bătea studenții, „floarea și viitorul națiunii” cum s'a exprimat în războiul balcanic Ferdinand fostul țar al Bulgarilor rupându-i în fața trupei goloanele unui general care cu proasta conducere a dus la peire un regiment compus din studenți. Și pentru ce? Pentru că aceștia necăutând la interese personale au acționat cu suflet curat având ferma și sincera convingere, că servesc interesele neamului. Chiar dacă ar fi greșit erau curați în sufletul lor și nu puteau să fie tratați — alături de cele mai abjecte spețe ale criminalilor. Nu cred că se va găsi unul dintre românii, cari au trăit timp îndelungat în țări streine să știe de vre-un caz când poporul civilizat și-ar fi maltratată studenții săi patriotici, orice prostie ar fi făcut ei. Poate în Turcia sultanilor, dar altundeva nu.

Cum au reacționat studenții la brutalitățile ce la lași devenise sistem?

S'au plâns printr'un memoriu ministrului de interne, care nu le-a dat ascultare. Această cale legală rămânând fără rezultat s'au plâns justiției, care la fel a rămas surdă. Astfel toate mijloacele legale au fost epuizate fără ca încălcarea legilor să fie pedepsită. A intrat în lași anarhia celor de sus, care este cu atât mai condamnabilă cu cât înșiși păzitori ordinii au rupt zăgăzurile legalității. Și atunci întreb ce au mai așteptat cei cari sunt responsabili pentru ordinea publică? Nu au știut ei, că încrederea în legalitate odată înșelată se transformă în disperare, care este capabilă la orice?

Da, au avut guvernării ceva, încrederea nemărginită în răbdarea milenară a poporului român. Astăzi drama petrecută, — toți cei interesați — invocă revoltătorul argument, că violența dela lași pângărește ce mai înaltă virtute a poporului român: „răbdarea.” Doar poporul român, zic ei, este blajin, răbdător și „cuminte.”

Nu-mi vine a crede, că un român conștient și cinstit să recunoască că a fi răbdător, pentru un popor este o virtute. Răbdarea este calitatea popoarelor de sclavi. Cu cât este mai răbdător sclavul, cu atât este mai prețios. Intre anumite împrejurări și răbdarea este o armă față de oprăsori dar numai a te putea menține pentru momentul prielnic când vei putea să fii nerăbdător.

Pe hârtie: Românii, fără deosebire de origină etnică, de limbă sau de religie, au dreptul de-a se aduna pașnici și fără arme, conformându-se legilor cari regulează exercitarea acestui drept, pentru a trata tot felul de chestiuni; *întru aceasta nu este trebuință de autorizare prealabilă.* Întrunirile sub cerul liber sunt permise (auzi colo?! N. R.), afară de piețele și căile publice. Art. 28 din Constituție.

În realitate: Numai „cei fără deosebire de origină etnică, de limbă sau de religie” se bucură de aceste drepturi. „Macabeii” la Oradea-Mare, „Sioniștii” la Sighet, „Rabini” la Dej, toți în toate părțile se pot da peste cap, pot protesta chiar contra noțiunii de Stat românesc. Toți aceștia au drepturi. *Românilor* de sânge, creștini, nu li se permite să asculte nici conferințe culturale.

Pe hârtie: „Teritoriul României nu se poate coloniza cu populațiuni de g. n. t. străină”. Art. 3. din Constituție.

În realitate: Câteva sute de mii de venetici s'au stabilit cu intenția de-a rămâne pe vecie (ceea ce înseamnă colonizare!) în Basarabia, în Bucovina, în Moldova, în toate orașele țării. În 1910 se găseau în Maramureș, cifră rotundă, cam 35.000 jidani și 80.000 români. Astăzi sunt tocmai întors!

Dar numai cu răbdarea, care este o pasivitate, la rezultate nici un popor nu a ajuns. Dacă în războiul mondial eram noi românii și pe mai departe răbdători cu toții, — și în special frații din vechea țară — atunci și azi am fi robi și ne-am merita soarta.

A-i „măguli” pe poporul român, că este răbdător, este cea mai grosolană insultă, ce ne putem numai închipui. Această batjocură la adresa lui se datează de pe vremea stăpânirii streinilor cărora le-a convenit să adoarnă astfel conștiința unui popor jefuit și demn de o mai bună soartă, laudându-l totodată că este „cuminte.” Poporul a crezut și a slujit în pace. Și azi acele resturi ale streinilor asimilați și neasimilați își continuă această stidare obraznică înducând în eroare și pe unii dintre românii veritabili.

Poporul român liber, trebuie să fie conștient, viguros și energic în căutarea și aplicarea mijloacelor necesare pentru existența și înflorirea lui. Da, înțelegem să fie iubitor de pace și legalitate, atât înăuntru, cât și în afară. Dar atunci când iubește legalitatea să nu se scânceie în fața celor surzi ci să o apere cu ultima energie față de orice cine ar încălca-o. Acel popor este mai valoros al cărui fii știu să-și sacrifice totul când este vorba de apărarea drepturilor lor. Și din acest adevăr nu se poate ceda o iotă.

Cei suprapuși sunt datorii a veghea ca nu cumva cetățeanul să fie împins de a-și apăra dreptul prin acte de disperare. Și dacă ei nu și fac datoria suntem expuși ca în fața noastră să se petreacă cele mai grozave drame, cari întotdeauna au mai

multe victime. Cel mort putea fi salvat dacă la timp i se aplicau sancțiuni pentru încălcarea legii. Într-un trebură energie lui într-o direcție mai bună devenea un element excelent pentru societate. L'a încurajat însă indolența superiorilor devenind astfel un element antisocial, care a împins în mod fatal și pe altul în prăpastie. Iar cel care a făcut uz de armă dacă nu se găsea în fața unei anarhii de sus, dacă nu ar fi fost nevoit să vadă cum păzitorii ordinii încălcă fațis fără pudoare legile, și-ar fi întrebuințat toate forțele intelectuale și morale pentru o muncă mai constructivă și nu devenea o energie înmormântată de vie. Doi morți va trebui să deplângem dacă conștiința națională nu va înțelege de unde vine răul.

Și după toate aceste când ne gândim că în loc să vină o mână blândă și un suflet înțelegător, guvernul țării prin pușcăriași ordinari și agenți pune la cale comploturi imaginare, senatul universitar din lași — pierzându-și capul — votează o moțiune, care va constitui o gravă rușine în analele învățământului nostru universitar, cei cari vor să lumineze poporul prin conferințe științifice sunt cu baionete împedecați, iar noul prefect de poliție al Iașului când este constatată contravenient pentru lipsa biletului în regulă pe trenul care-l duce pentru a-și lua postul în primire, insultă pe cel care își face datoria și este necuviincios chiar față de superiorul său ierarhic, ne vine pe buze întrebarea: în fața cărei perspective stăm noi iubitorii legalității?

Dumnezeule până unde avem să ne scufundăm?

Dr. Valeriu Roman

Panamaua pașapoartelor

O seamă de indivizi simandicoși inspirați de exocrocul Filipovici, constituiți după toate formele Codului Comercial în societatea anonimă „Petrolul Național” cu un capital „deplin vărsat de 35.000 lei” au intervenit și obținut sute și mii de pașapoarte la ministerul de Interne pentru țărani români, dornici sau ademeniți de a emigra în Statele-Unite. Țăranii plăteau intermediarilor cu „suprafață” sume variind între 30—50.000 lei și primeau în schimb pașapoarte pentru Canada, Columbia, Tunis sau alte țări exotice și în plus asigurarea că de acolo fără nici o greutate vor ajunge în Țara făgăduinței. Cine știe câte mii de români harnici și voinici s’au deslipit astfel în cursul anilor de glia strămoșească și astăzi rătăcesc pradă mizeriei sau zac în morminte pe continentele îndepărtate! Afacerea grandioasă ar fi prosperat și mers înainte cu strașnice beneficii, dacă urzitorii acestui admirabil izvor de câștig n’ar fi avut ghinionul, ca optzeci de țărani să se întorcă pe neașteptate din gura morții sigure și să ceară socoteală ingenioșilor oameni de afaceri. Odată cazul reclamat parchetului am asistat la anchete și cercetări de luni de zile, ca apoi panamaua dată în vileag să culmineze în arestarea generalului Alexandru Văitoianu.

Operațiunile cu eliberarea pașapoartelor s’au desfășurat la departamentul de sub conducerea fostului subsecretar de Stat dl Richard Franasovici, el însuși fondator, mare acționar și pe e-se membru în consiliul de administrație la „Petrolul Național”. Este acel d. Franasovici, care străin de naștere, încetățenit cu câțiva ani în urmă, este atât de idealist și umanitar, încât a prelungește fără termen ospitalitatea acordată refugiaților ucraineni — recte evrei — și a neglijat orice măsură — eficace — pentru oprirea invaziei străinilor fără rost și căpătâi, al căror val amenință în special în nordul țării cu sufocare elementul românesc și la țară, dar mai ales la orașe.

Acțiunea publică s’a deschis pentru trafic de influență. Panamaua pașapoartelor, acest comerț cu oameni, însă nu este un simplu trafic de influență, panamaua depășește cu mult aceste strâmte cadre. Despopularea țării de elementul băstinaș, când valului străin nu i se poate pune zăgaz, este o adevărată

crimă contra intereselor și siguranței Statului, este trădare de neam!

În noianul fraudelor și furturilor în avutul public, ce zilnic se descopăr și rămân fără sancțiuni, sau cel puțin fără sancțiuni imediate, cazul pașapoartelor de o extremă gravitate era sortit să însemneze culminarea fărădelegilor, care să facă să se umple paharul suferinței morale a acestei Țări și să însemneze începutul curentului de refacere morală înainte de compromiterea definitivă a existenței noastre naționale.

Guvern, parlament și presă secondați de întreaga opinie publică sănătoasă trebuia să se întâlnească într’un avânt irezistibil, necrutător și lipsit de orice considerațiuni meschine, avânt care într’o sfortare eroică să curețe lot gunoierul din viața noastră publică, să elimine din corpul națiunii germeii de dezagregare morală și să introneze cinstea și conștiința curată în toate manifestările organismului național. Măsuri și legi excepționale, draconice pentru refacerea morală a țării, legi mănuite de oameni integri aleși nu după interese de partid, ci după cerințele intereselor vitale ale neamului, — Țara, aceste le aștepta și le așteaptă încă!

În schimb ni-se înfățișează un guvern nehotărât a lua măsuri eroice, în frunte cu primul ministru care laudă pe ministrul-ginere al arestatului — pentru că a demisionat și laudă în același timp pe ministrul-frate care nu a demisionat, guvern cu miniștri cari urmăresc — se zice răsbunări personale — cu miniștri cari scot din saltare dosare cu fraude anchetate pentru a da contralovitura. Vedem majoritatea parlamentară refuzând ancheta generală a tuturor fraudelor — propunerea e trimisă la secțiuni, urgența doar nu e motivată — opoziția făcând comunicări sporadice în absența unanimă a șefilor de partide. Presa — cu excepția „Universului”, onoare lui — inventează tradiționala diversiune prin născocirea unui complot inexistent, prin căutarea de autori morali pentru regretabila faptă individuală dela lași, și ea un produs al exasperării din cauza zădărnicei căutări a dreptății brutalizate. În fața tuturor acestor simptome cunoscută și puse în practică de nenumărate ori, opinia publică sceptică, descurajată, convinsă de zădărnicia oricăror năzuințe spre bine zărește deja imensa mușama gală

să acopere toată murdăria dată în vileag într’un moment de năvalnică sinceritate. Se va mai șopti un timp oarecare de rubedenii de miniștri, de damă din înalta societate, de înalți demnitari de Stat angajați ai unor societăți de emigrare și de duzine de parlamentari implicați toți în afacerea pașapoartelor, apoi totul va amuți și liniștea se va produce?

Nu, nu poate să aibă și panamaua pașapoartelor acest sfârșit.

Facem apel la sentimentul de răspundere a tuturor oamenilor noștri politici. *Tolerarea pe mai departe a necinstei este o complicitate conștientă, istoria va osândi pe conducătorii politici ai țării ca autori morali ai dezastrelor ce în mod fatal ne așteaptă dacă nu va fi restabilit regimul cinstei și moralității.*

Dr. Valeriu Pop

Deajuns cu bătaia!

Intr’un judicios articol publicat în numărul său din 9 Noemvrie, Universul, acest ziar românesc, care și-a arătat cu atâta curaj convingerile în ultimile zile, după ce protestează contra faptului, că cei arestați cu prilejul evenimentelor dela Iași, au fost din nou bătuți, face acest apel la strângerea rândurilor intelectualilor: „Cine înțelege respectul datorit judecătorilor, cine are încredere în curățenia conștiinței lor, trebuie să le lase neatinsă sarcina. Misiunea acestor judecători este grea și foarte gîngășă, căci sunt sutleți și vieți omenești în balanță. Conștiința acestor judecători trebuie lăsată liberă de înrăuriri, cari ar putea să o întunece.”

„În fața complicității lașe a autorității civile, singurii intelectualilor le revine căderea de a pleda înaintea opiniei publice cauza umamității și a civilizației. Nădăjduim, că apelul nostru nu va răsună în pustiu și că *intelectualii noștri scuturând apatia vor face demonstrația aceasta cerută de simțul civilizației sângerose pămînt. Când sute și mii de intelectuali își vor spune cuvântul cu energie și curaj, nu se poate ca acest cuvânt să nu producă în opinia publică r. acțiunea necesară.*”

„Dacă antisemitismul poate să prindă în țara noastră, dacă există la noi condițiile prielnice înrădăcinării și dezvoltării lui, atunci e clar și pentru un copil că *nici o teroare din lume nu va izbuti să-l înăbușe, ci dimpotrivă, tocmai teroarea îl va face să izbucnească mai fulgerător și mai amarnic.*”

Material și documente pentru informarea publicului românesc

Nicicând nu s'a simțit mai mult, decât în zilele acestea necesitatea unei prese conștiente românești și nicicând nu s'a evidențiat mai strălucit modul tendențios și interesat în care își informează cititorii, presa jidovească și jidovita, ba chiar și mlădițele din „neamul ales“ cari schimbându-și numele dar nu și năravul, au pătruns și în acea minoritate de presă, care ne place să credem, că a mai păstrat un caracter românesc.

Știrile cele mai fantastice și mai imposibile, bătându-se în cap de pe o zi pe alta, au fost vârate cu desăvârșire pe gâtul naivului cititor dornic de-a afla cât mai multă senzație și care nu-și dă seama, că citind o presă ca-e nu vrea binele acestui neam și acestei țări își viciază pe nesimțite, dar sigur, conștiința și sufletul său curat românesc.

Nici o noțiune n'a mai găsit respect în vârful condeilor scribilor de curând pripășiți din Galiția. „Asasini ordinari“, „crimă odioasă“, „autorii morali“, „răsturnarea ordinii de stat“, „teroare fascistă“, „răsplata dato-iei în această țară“, sunt câteva numai din imperecherile sonore de cuvinte, menite să pună pe gânduri și pe cel mai umil dintre cetățenii țării și să ridice într'un glas opinia publică, să ceară „dreptate și dreptate“. . .

Evenimentele mari din restul țării și din străinătate, înfrângerea „democrației“ engleze sau „afacerea pașapoartelor“, tot ce s'a petrecut mai de seamă în ultimile două săptămâni au căzut ca prin minune la rubrica știrilor tipărite cu litere mărunte. În locul tuturor acestora se lăfăește pe 3 și 4 coloane cu literile cele mai compacte, „**cazul dela Iași**“.

O vorbă din strămoși spune, că „despre morți să nu vorbești decât bine“. Desigur strămoșii noștri au vrut să înțeleagă, că să nu vorbești decât despre faptele bune din viața mortului!

Avem mai jos o serie de documente și relatări ale ziarelor asupra activității răposatului Manciu. Ce bine să vorbești despre acesta, când el nu știa să facă binele?

Citind brutalitățile la cari se deda și îndemna și pe alții să le imite, te întrebi cu drept cuvânt: cum a fost posibil să găsească șefi, cari în loc să-i dea pedeapsa cuvenită, l-au aco-

perit cu binevoitoarea și tradiționala mușama a țării, împodobindu-i încă pieptul cu decorație de viteji?

Despre „cazul dela Iași“ nu se poate vorbi, începând numai din ziua de 25 Octomvrie când un glonț de revolver a pus capăt activității lui Manciu. „Cazul dela Iași“ datează cu mult timp înainte; și trebuie arătat în toată goliciunea lui, deatunci, de când lumea românească cu adevărat începuse a striga pe toate cărările, **dreptote**, să se facă dreptate!

Presă curat românească a arătat la timp activitatea lui Manciu. Universul, Unirea, Libertatea, Apărarea Națională și încă vre-o două publicații, în van au protestat și-au cerut dreptate. În van au strigat după dreptate, atâția oameni conștienți din

această țară. Glasul lor a răsunat în pustiu.

În cele ce urmează ne străduim să punem la îndemâna cititorilor, în mod cu totul obiectiv, documentele și informațiunile cunoscute până acum asupra celor petrecute la Iași.

Fără patimă, dar și fără tendințe nemărturisite, am căutat să prezintăm cititorului dornic de-a cunoaște adevărul, desfăcut de proporțiile catastrofale date de anumita presă, evenimentelor dela Iași.

Cunoscând aceste fapte și știind din bătrâni, că adevărul trebuie să iasă întotdeauna la lumină, să așteptăm hotărârea justiției, cu acea liniște ce ne-o îndreptățește cuvântul cronicarului:

„Nu sunt vremile sub cărma omului ci bietul om sub vremi“

Ioan Istrate

Din activitatea fostului prefect Manciu

— Trei articole edificatoare publicate în Universul din luna anul acesta —

Penruca cititorii să cunoască o parte din activitatea fostului prefect Manciu am crezut necesar să reproducem, ca document, aceste trei articole publicate în „Universul“ din 8, 9 și 10 Iunie 1924.

Universul din 8 Iunie 1924.

Politia din Iași
— Studenții au fost bătuți de însuși prefectul poliției —

„Ni-l închipuim pe dl Manciu, prefectul poliției din Iași, ca pe unul din cei mai străluciți polițiști ai veacului trecut, ilustrat prin violență și brutalitate.

Dl prefect Manciu, deși polițist în 1924 și într'un oraș de cărturari ca Iași, și-a inaugurat sistemul de anacronice violențe polițienești, anul trecut la congresul profesorilor universitari. Dsa a fost în stare să fie în loc un congres de dascăli universitari, fiindcă așa-i dictau impulsurile polițiste.

Degeaba s'a protestat apoi, căci dl prefect al poliției Iași își avea temeiuri prijinitoare politice, împotriva jignirii aduse celei mai alese categorii de intelectuali.

Și de-atunci dl Manciu și-a continuat cu osârdie procedeele polițienești, pe care le-a ilustrat mai ales zilele trecute, când a bătut, a bătut cu sete, a lovit cu stăruință, a în-

sângerat cu răutate pe studenții și a ordonat apoi subalternilor dsaie să-l imiteze, cu aceeași răvnă de brutalitate.

Ori ce-ar fi făcut studenții dela Iași, dacă ar fi fost asasini chiar, nu trebuia să fie bătuți.

Întâi, să se fi făcut ancheta, să se fi sezizat parchetul, să se fi arestați, legați în fiare dar, nu snopiți în bătae.

Dl prefect Manciu e desigur obligat în însărcinările sale să aplice și anume ordonanțe în ce privește „protecția animalelor“. Credem chiar, că le aplică.

Prin urmare dsa păzește să nu fie bătuți caii, să nu fie torturați porcii.

Și totuși dl Manciu, — care va fi făcut ca student, studii de drept penal și va fi cetit ceva din literatura penală, pe care poate că-i va fi recomandat-o chiar distinsul penalist, dl Iulian Teodorescu, care propovăduiește spulberarea sancțiunilor brutale și din pușcării — a bătut personal pe studenți, i-a schinguit, i-a umplut de sânge.

Dar dacă studenții bătuți nu vor fi vinovați de niciuna din absurditățile ce li se aruncă în spate?

Atunci? Bătaia se întoarce?

E de sigur nevoie de-o anchetă judecătorească.

Dar mai e nevoie de-o sancțiune,

care să pue pe dl Manciu în imposibilitate de-ași mai fortifica mușchii pe capetele studenților.“

B. Cecropide.

Universul din 9 Iunie 1924.

Studenții dela Iași au fost bătuți

Ei au fost provocați de poliție și schingiuiți fără nicio vină. — Un prefect de poliție bătuș. — Manciu trebuie destituit.

„Am scris într'un număr precedent asupra banditismelor săvârșite de dl Manciu, prefectul poliției din Iași, împotriva studenților.

Pentru azi, vom reproduce câteva pasagii din memoriul studenților, înaintat ministerului de interne.

Studenții zidari

In memoriu se spune:

„Studențimea creștină dela Universitatea din Iași a luat hotărârea încă de-acum o lună, să clădească prin muncă proprie, un cămin cultural. In acest scop am căpătat gratuit un teren în Bulevardul Elisabeta, iar cărămizile le lucrăm noi singuri, pe locul pus la dispoziție de dl Lascar, din com. Vasile Lupu (Ungheni) Basarabia. Până acum am făcut 50.000 cărămizi. (Azi sunt 200.000 N. R.)

Studenții grădinari

Și mai departe:

„Spre a ne acoperi mai lesnicios cheltuelile aprovizionării, am hotărât să cultivăm singuri și-o grădină, care cu multă dărnicie ne-a fost oferită de către dna Constanța Ghica, Str. Carol No. 22. Jumătate din grădină am semănat-o cu diferite legume, rămânând să semănăm și cealaltă jumătate.

In ziua de Sâmbătă 31 Mai a. c. orele 4 dim., ne-am întrunit un grup de 60 studenți în grădină spre a ne consfătuși ce trebuie să facem spre a putea începe clădirea cât mai repede, având de gând să ne organizăm în echipe de lucru, deoarece avem nevoie de piatră, lemn, nisip, cărămizi și fonduri bănești“.

Provocarea prefectului de poliție

„Abia întruniți, ne-am și văzut înconjurați de-o companie de jandarmi și întreg aparatul polițienesc, în frunte cu prefectul Manciu.

In vremea ce noi stăteam cu toții foarte liniștiți, ei cu armele întinse s'au repezit asupra noastră începând

a ne înjura și a ne lovi în modul cel mai barbar posibil. Crezând că vor găsi arme la noi ne-au percheziționat pe toți fără însă a găsi ceva la vreunul. In timpul percheziției, au încercat să introducă colegului Corneliu Zelea Codreanu un revolver și niște hârtii, contra cărui fapt el a protestat. Pentru aceasta a fost bătut de către polițaiul Manciu, inspectorul Closs, comisarul Vasiliu și împreună cu toți ceilalți agenți și jandarmi l-au legat ca pe cel din urmă borfaș. La fel ni s'a întâmplat și la o bună parte din cei ce eram acolo. Am fost declarați arestați și împrejmuiți de cordoane de armată, duși la prefectura de poliție“.

Și copii de pe drum au fost bătuți

„Pe drum au fost întâlniți mai mulți elevi dela diferite licee din localitate, cari mergeau la parcul sportiv pentru a exercita jocul „Oina“, convocați fiind de dnii directori ai liceelor respective. Toți aceștia au fost arestați și duși împreună cu noi studenții la poliție, după ce bineînțeles au fost bătuți în văzul tuturor, de însuși polițaiul Manciu și ceilalți polițiști.

La poliție am fost ținuți toată ziua. Pe o parte dintre noi ne-a bătut până la leșin și ne-a eliberat; o parte am dat declarații scoase prin amenințare, iar altă parte am fost eliberați fără să ni se mai ia vreo declarație“.

Și ca încheiere Universul adaugă: „Faptele de mai sus nu pot rămâne nepedepsite. Prefectul de poliție Manciu, dovedit agent provocator și vinovat de torturarea studenților și elevilor de liceu din Iași, trebuie să-și primească pedeapsa fărădelegilor sale.“

Universul din 10 Iunie 1924

Iașii sub teroarea prefectului de poliție

— Acte de banditism. — Datoria dlui ministru de interne —

„Am atras atențiunea dlui ministru de interne asupra ilegalităților și brutalităților săvârșite la Iași, de prefectul de poliție Manciu, împotriva unor studenți și elevi, membri ai asociației sportive „Concordia“.

Din informațiile culese de noi, reese că prefectul de poliție din Iași a săvârșit nu numai un abuz de putere, dar adevărate acte de teroare.

Numitul prefect de poliție, fără

niciun motiv legal și serios, s'a năpustit în ziua de 31 Mai, în fruntea a două plutoane de jandarmi și a unui grup de agenți bătuși, asupra unui grup de studenți întruniți în grădina dnei Ghica și din ordinul său, 60 de studenți au fost arestați, insultați, bătuți și schingiuiți.

Transportați în beciurile poliției, acești studenți au fost supuși la cele mai groaznice chinuri.

Unii din ei au fost spânzurați cu capul în jos și loviți peste tălpile picioarelor cu vâne de bou. Studentul Corneliu Codreanu a fost legat, apoi palmuit și torturat de însuși prefectul de poliție. Sănătatea lui e zdruncinată.

Ceilalți studenți arestați prezintă grave leziuni corporale.

300 studenți au reclamat faptele de mai sus procurorului general, cerând ca medicul legist să examineze starea colegilor torturați.

Maltratarea elevilor de liceu.

Prefectul de poliție Manciu mai are la activul său și alte abuzuri, ilegalități și acte banditești. In aceeași zi el a arestat echipele de oină a gimnaziului „Alexandru cel Bun“, a liceului Cogălniceanu și a școlii de comerț, care fac parte din asociația sportiva „Concordia“. Elevii acestor școli au fost legați și bătuți de prefectul poliției.“

(Urmează confirmarea acestor afirmații printr'o adresă a dlui C. Vinograd, președintele asociației „Concordia“).

„Universul“ repetă cererea sa de-a se face dreptate: „Din cele de mai sus, reese cu prisosință că la Iași se petrec fapte stranii. Iată un prefect de poliție, care își bate joc de legi; care ordonă arestări în masă după bunul său plac; care torturează studenții și elevii de liceu; care împărstie teroarea într'un oraș întreg și el însuși e un agent provocator de dezordine!“

Dacă prefectul de poliție Manciu, nu e în stare normală, să fie pus în situație de ași căuta sănătatea. In cazul opus cum tolerează d. ministru de interne ca tocmai cei însărcinați cu menținerea ordinii publice să provoace acte de dezordine și teroare, banditisme și sălbătăcie, ca și când cetățenii Iașilor ar fi scoși de sub scutul legilor?

Faptele grave săvârșite de prefectul din Iași, nu pot rămâne nepedepsite.“

Acelaş lucru îl cerea doar şi studenţimea ieşană prin comunicatul din 31 Mai 1924: „Studenţimea creştină solidară, înfierează cu indignare călcarea flagrantă a legii şi

cere autorităţilor superioare să ins-taureze respectul dreptului şi să aducă la realitate pe poliţaiul turburător al ordinii.”

loviturile răncilor sălbaticilor lui Manciu. Declară că de ar fi avut un copil care să fi fost schilodit de barbarul din capul poliţiei n'ar fi ezitat o clipă să-i sboare creerii canaliciei”. Vorbeşte apoi d. Maior I. Dimitriu care încheie: Am încredere că justiţia ţării ne va face dreptate. Altfel jur aici în faţa dv. şi voi şti să-mi respect jurământul, că *imi voi face singur dreptate*. Mai vorbesc: avocatul Al. Bacaloglu, meseriaşul Cristea, avocatul Nelu Ionescu şi profesorul Ion Zelea Codreanu. La urmă s'a votat o motiune de protestare prin care se cerea justiţiei satisfacţie, şi guvernului destituirea lui Manciu.

Cuvântul dlui profesor A. C. Cuza

În ediţia specială a Unirii din 1 Iunie 1924. dl profesor A. C. Cuza, publică un judicios articol, pe care, după ce arată tapsele petrecute şi bruscarea îndurată chiar de părinţii celor arestaţi, îl termină cu aceste cuvinte:

„Dar în faţa acestor necontenite brutalităţi şi samavolniciei nenumărate, fără motiv — făcute anume ca prin teroare să îngrijască studenţimea creştină — două întrebări se pun, hotărâte:

Ce vrea guvernul, care susţine un asemenea Poliţai în fruntea unui oraş ca Iaşul?

Ce vrea poliţaiul el însuşi?

Voesc ei oare ca din mijlocul acestei continue enervări a tinerimei să se producă reacţiuni necugetate, la care ea este precă anume provocată, pe fiecare zi?

Această provocare este cu atât mai nedemnă şi mai iritantă, cu cât,

în acelaş timp Poliţaiul Manciu se duce la întrunirile Societăţii jidăneşti „Macabi” şi se pune în frunte acestor Macabei sportivi, cu cari pleacă ostentativ în excursie, având în frunte steagul bicolor alb-albastru!

Iar zilnic îl vezi tolănit în automobilul — *nu în acel cu care a călătorit deunăzi la Ciurea*, ci în acel nou, care se pare că i-a fost hărăzit, prin subscripţie publică de Comunitatea Izraelită din Iaşi încurajându-l şi prin ziare, la orice ocazie, pentru atitudinea sa în contra studenţimei creştine!

Protestând cu toată indignarea contra acestei acţiuni de provocare continuă, cerem ca autorităţile superioare să intervină pentruca să pună capăt unei situaţii nedemne şi primejdioase, pe care Iaşul şi studenţimea lui creştină nu o mai pot tolera.”

A. C. Cuza.

Câteva certificate medicale

Să se noteze că aceste certificate sunt oficiale, şi că în afară de acestea sunt alte multe semnate toate de medici conştiincioşi şi fără niciun fel de interes subiectiv.

1924 Iunie 1.

Certificat medical

Subscrisul profesor Dr. Bogdan medic legist, certific că examinând astăzi pe tânărul Spinzi Alexandru, de 17 ani, elev al şcolii comerciale superioare, am constatat că ambele picioare sunt tumefiate şi vinete, iar pavilionul urechei stângi este umflat. Aceste leziuni au fost determinate de loviri repetite cu corp tare, ce vor aduce după ele 3—4 zile de incapacitate de lucru

Dr. G. Bogdan.

Certificat medical

Subsemnatul doctor în medicină, medic sanitar al Circ. I-a, certific că azi s'a prezentat la dispensariu elevul Cezar Ambrozie de 17 ani, de la Seminarul Pedagogic, domiciliat în Str. Speranţei No. 8, având: Echinoxă ce ocupă aproape în întregime pavilionul urechei stângi, echinoxă a pleoapei inferioare a ochiului stâng şi sgărieturi pe obrazul stâng, leziuni produse prin contuziuni.

Certificatul s'a liberat în urma cererii tatălui elevului, înregistrat la Nr. 259 din 2/VI/924.

* Dr. Tudor.

Întrunirile de protestare contra lui Manciu

În două rânduri, şi anume în zilele de 3 şi 5 Iunie, cu toate aprobările parchetului, poliţia a împiedicat întrunirile de protestare ale cetăţenilor, contra brutalităţilor înfăptuite de fostul prefect Manciu. S'au redactat numeroase telegrame cari s'au adresat M. Sale Regelui şi ministerului de Interne, fiind semnate de părinţii celor brutalizaţi şi numeroşi alţi cetăţeni. Le reproducem mai jos:

M. Sale Regelui

„Faţă de nelegalităţile poliţaiului Manciu împotriva studenţilor şi copiilor noştri loviţi şi insultaţi zilnic, voind a ne întruni, am fost împiedicaţi de poliţie şi jandarmi cu toate că procurorul a aprobat întrunirea.

Supunem respectuos Maiestăţii Voastre plângerea noastră şi rugăm a fi ocrotiţi.”

(Urmează 1200 semnături).

Ministerului de Interne

„Copiii noştri luaţi de pe stradă şi săbatec maltrataţi de prefectul de poliţie Manciu, cerem anchetă imediată urmată de sancţionări severe.

Loviţi în sentimentele noastre părinteşti şi pierzând orice răbdare

aşteptăm neîntârziat dreptate.”

(ss) Maior I. Dimitriu, Maior Ambrozie, D. Butnaru, Elena Olănescu, Căpitan Oarză, Gheorghiu, etc.

Suspendarea libertăţilor cetăţeneşti nu putea merge prea departe.

În ziua de 8 Iunie 1924 s'a ținut în sala Bejan o grandioasă manifestare publică de protestare sub preşedinţia de onoare a dlui gen. Tarnovski. Au înfierat procedurile lui Manciu dnl: profesor universitar A. C. Cuza, studentul G. Grigorescu, în numele stud. creştini, meseriaşul Artur Ruş, metalurgistul C. Pancu, profesorul universitar C. Şumuleanu, de la fac. de medicină care a făcut un tablou impresionant de ce face a văzut la poliţie: timpane sparte, urechi umflate, ochi însângeraţi, mâini rup'e şi picioare vinete de

Când poporul domneşte, răul n'are alt mijloc de-a se introduce în treburile publice decât pe furiş.

Odată ce răul s'a furişat în treburile publice, atunci nu se mai ivesc neînţelegeri între cei răi, ci din contra se stabileşte între dânsii o amiciţie solidă, căci cei care dărâmă binele public toţi într'un gând se împărtaşesc; şi cu chipul acesta merg lucrurile până când un om se ridică în capul poporului, şi alungă pe cei fără de lege.

HERODOT

Un avertisment zadarnic

În „Țara Noastră“ No. 24 din 15 Iunie 1924 cunoscutul publicist dl Al. O. Teodoreanu ocupându-se de brutalitățile fostului prefect Manciu într'un articol spiritual și mușcător intitulat „Detectivism romantic“ face o elocventă caracterizare a răposatului polițai întovărășind-o cu o profetie, care împlinindu-se, denotă care erau încă de pe atunci așteptările opiniei publice ieșene.

Reproducem un pasagiu din caracterizare: „Manciu e un domn înalt, spătos, plinuț și congestionat. Prin opoziție cu mușii din născare, domnul Manciu, polițai (prin vocație) al urbei Iași (prin nenorocire) s'a născut cu defectul contrar. Privat de natură de uzul vorbirii normale, el tipă. Văzut de departe produce ilaritate. Văzut de aproape surzenie, pistrui, și firilor impresionabile, epilepsie“.

Deosebit de importantă, ca document, este concluzia pe care o punea eminentul publicist. Reproducem ultimile pasagii: „Justiția chemată să-și spună cuvântul îi declară pe toți (studenții arestați N. R.) nevinovați și dispune să fie puși imediat în libertate.

Studentul Zelea Codreanu e menținut totuși arestat și trimis judecății de polițaiul Manciu care e și avocat, pentru *complot*.

Cele mai elementare manuale de drept și cel mai elementar bun și ne spun că în căsătorie, duel sau complot, nu poate figura o singură persoană.

Pentru a da o calificare ca cea de mai sus, cel dela care emană trebuie să se găsească într'o particulară stare de ebrietate, care să-i permită viziunea cel puțin dublă.

Prin urmare *cu el* nu putem vorbi.

E loc însă în numele înregei suflări românești ultragiute, din care scoatem bucuroși și fără pagubă pentru nimeni pe timizii ei reprezentanți din Parlament și presă, să întrebăm guvernul, dacă socoate util să lese sancțiunea (inevitabilă) în sarcina celor lezați, și dacă nu găsește oportun s'o previe.

Întăriți de cuvântul hotărâtor al justiției, nu ezităm a taxa „complotul“ dela Iași ca o ticăloasă înscenare.

Și dacă justiția s'o fi înșelat, și furtuna într'adevăr se anunță (cei prea sensibili o simt în aer) își poate cinea închipui că ea ar putea fi oprită tăind câțiva copaci?

Și într'un caz și în celălalt, opinăm că ar fi bine ca prefectul Manciu să-și pregătească valizele.

Cât mai e timp...

Al. O. Teodoreanu

care o tinerime însuflețită de cel mai cald sentiment de legalitate și ordine și-a pus-o în ea.“

Și mai departe: *Dacă justiția ar fi dat o singură condamnare ori cât de neînsemnată în nenumăratele procese studentești, intentate autorităților abuzive nu se găsea nimeni să-și facă dreptate singur.*“

Ca încheiere dl avocat Ionescu conchide: „Din punct de vedere juridic fapta lui Cornelui Zelea Codreanu șcapă orișicărei represii, căci acel care iese întâi din legalitate prin faptul că provoacă nu are dreptul a se plânge de ilegalitatea faptului celui care îi răspunde, *pen-trucă el însuși reuunfând la respectul legii nu are drept de garanția ei.*“

Cum a fost împușcat

Ziarul „Unirea“ Nr. 35 al Ligei Apărării naționale creștine, de sub direcția d-lui A. C. Cuza relatează următoarele:

„În ziua de 25 Oct. trebuia să se judece procesul studenților și a elevilor maltratați de Manciu în împrejurările cunoscute cetitorilor noștri. D Manciu prin modul lui de a se comporta cu lumea a indignat pe toți cei prezenți. Pe această temă s'a iscat un incident: d. avocat Dumbravă, fiind insultat de către Manciu în instanță, a cerut ca să fie arestat pe baza art. 47 cod. penal

Atunci inspectorul de poliție Closs, și-a permis să-l amenințe pe d. Dumbravă cu pumnul zicând: „Te vom

lovii!“ Spiritele erau extrem de agitate, ceea ce a provocat mai multe suspendări de ședințe.

Impertinența celor inculpați a excitat publicul, care cunoscând probele evidente ale culpabilității, în zadar aștepta sentința condamnatore.

În ase-nenea împrejurări — pronunțându-se amânarea procesului — publicul a început să părăsească sala de ședință. Cele două tabăre au rămas bine distincte: la dreapta numeroși agenți ai forței polițienești, iar la stânga avocații apărării înconjurați de studenți.

În momentul când a apărut Manciu, primele cuvinte spuse de el au fost: „Nu mă tem de nimica“. La o obiecțiune a unuia dintre studenți, Manciu a început după obiceiul întronat de el — *de a țipa*, numindu-i pe studenți „derbedei“, etc.

Între altele, Manciu a spus adresându-se lui Codreanu: „Am revolverul la mine“, ceea ce a provocat un răspuns: „și eu am revolverul la mine“. Manciu care pusese mâna pe

Dreptate, și dreptate nu se făcea!

Studentii au reclamat justiției și-au protestat în toate părțile cerând dreptate. Dar dreptatea întârzia. Memoriul înaintat ministerului de interne a fost retrimis la Iași cu pasagii subliniate cu roșu și cu mențiunea pusă de fostul subsecretar de stat, Franasovici (cel cu pașapoartele) „că nu poate fi luat în considerare fiind... „*ireverențios*“. Un inspector administrativ trimis în anchetă *cu ordine precise* de a București, în fața dovezilor oficiale și a declarațiilor atâtor oameni, cari nu erau doar nebuni, conchide în raportul său că „*Manciu s'a purtat „omenește“ cu studenții arestați.*“

Ascultați cât de dureros cad aceste fraze din „Darea de seamă asupra construcției căminului studenților creștini „în care se arătau faptele lui Manciu și tovarășilor săi: „*Studenții au cerut satisfacție atât în fața justiției cât și guvernului. Guvernul ca răspuns a înaintat în grad pe toți cei mai de sus și a decorat pe dl Manciu cu coroana*

României în gradul de comandor“

Mai rămăsese justiția să și spună cuvântul. Și-i spunea ea cu toată tăria?

Într'o ediție specială a „Cuvântului Iașului“ apărută Luni 27 Octombrie, dl avocat *Nellu Ionescu* ocupându-se de moartea lui Manciu, răspunde implicit și la această întrebare. Reținem câteva pasagii: „*Studenții, cu o stăpânire de sine demnă de admirat și o încredere în justiție, care le face cinste au deschis o serie de procese în contra prefectului Manciu și a subalternilor lui pentru lovirii grave, abuzuri de putere și atentate la libertatea individuală, cu credința că hotărârile justiției oricât ar fi de indulgente, dat fiind moravurile noastre politice, ar constitui totuși, un suficient avertisment, de natură să oprească autoritățile abuzive din panta periculoasă în care s'au angajat. Acest gest al studențimei nu a fost înțeles și cu regret spunem că justiția nu a răspuns speranțelor, pe*

revolver s'a repezit la Codreanu, în acelaș moment a întors capul către polițiștii strigând:

„Arestați-l pe derbedeul acesta!“

În acelaș moment a răsunat o detunătură de revolver și Manciuc a căzut jos*.

Imediat s'au dat ordine de ares-

Ce spune avocatul lui Manciuc

Correspondentul trimis special de ziarul *Universul* la Iași a avut prilejul să stea de vorbă cu dl Rang, — fost judecător de instrucție și avocat în procesul nefericitului prefect Manciuc la Ocolul I.

Dl Rang a declarat următoarele:

— „Era procesul studentului Comârzan, venit spre judecare la ocolul I pentru loviri și maltratări cu prilejul descinderii din Mai a. c. la casele dnei Ghica din str. Carol 23. A venit la mine inspectorul Closs să-mi spună că începe procesul și m'am dus.

Întâlnindu-l pe Manciuc i am pus în vedere că martorii reclamantului vor de, une sigur împotriva prefectului și i-am recomandat să-și păstreze calmul până la sfârșit.

Se deschid desbaterile. Cornelii Codreanu păstra o liniște rece, ceia ce m'a făcut să-l întreb pe avocatul Dumbravă dacă așa este el totdeauna. Mi-a răspuns că e vioiu de felul lui. În acel moment era însă liniștit și cu față aproape stinsă.

Judecătorul face întrebările obișnuite. Comârzan răspunde că a fost lovit și brutalizat de prefect, după cum a fost bătut și Cornelii Codreanu.

tare contra tuturor aceluia ce fuseseră în apropierea lui Cornelii Codreanu și totodată contra celorlați șase tovarăși închiși în primăvară pentru pretinsul „complot“. Autoritățile, odată cu presa judovită căutau cu orice preț un nou complot.

Mulți dintre cei arestați, deși nu există nicio dovadă contra lor, sunt ținuți și astăzi arestați.

La această destăinuire în public, Cornelii Codreanu s'a făcut și mai alb la față, spunând că aceasta nu intră în obiectul desbaterilor din ziua aceea.

Prefectul devenise și el foarte nervos, răspunzând că n'a lovit pe nimeni.

Avocatul Dumbravă se apropie atunci de Codreanu și-l întrebă ceva pe șoptite. Atunci s'a auzit din grupul lui Codreanu vorba: Minte! pe care prefectul o auzise întrucât sta rezemat de banca avocaților spre partea de unde se auzise vorba.

Prefectul crezând că acest cuvânt îl privește, a răspuns foarte energic:

— Ești obraznic!

Cornelii Codreanu se face livid la față. În acel moment, inspectorul Closs se apropie și dânsul, repetând lui Cornelii Codreanu:

— „Da ești obraznic și nerușinat!“

Avocatul Dumbravă cere atunci judecătorului să ia seama de acestea, întrucât eram în fața unui delict de audiență.

În această stare de spirit, judecătorul suspendă ședința și pleacă din sală.“

Aceasta este, după primele cercetări ce le-am făcut, starea sufletească a studenției ieșene și avocatul Cornelii Codreanu nu pare să fi concentrat în sufletul său decât întreaga durere pe care el credea că o va putea înăbuși în sânge.

Iată și motivul apariției aceluia număr din „Cuvântul Iașului“, confiscat de autorități în care s'a publicat manifestul prin care studenția se solidarizază cu fapta colegului lor.

Nu există deci complot sau conspirație politică, ci totul se concentrează în materializarea printr'un act criminal a suferințelor îndurate de studenți până atunci.“

LIBERTATEA din Orăștie a părintelui I. Moța:

„Fapta lui Codreanu, e o urmare în strânsă legătură cu volnicia lui Manciuc, față de tinerii din grădina dnei Ghica — care de nu se întâmpla, azi Codreanu și soții n'ar fi în închisoare, ci în mijlocul unei lucrări foarte frumoase și viu pilduitoare și de mare nădejde pentru neamul nostru în această țară! Volnicia, abuzul ticălos de putere, lipsa ori căruia respect pentru lege și libertatea cetățenească, ne aduse cumplita întâmplare, pe urma căreia sufăr de nou atâția tineri, de cari erau — și mai sunt, — legate atâtea nădejdi frumoase“.

ȚARA NOASTRĂ de sub direcția dlui Goga într'un articol semnat de marele prozator Cezar Petrescu:

„După permise, împroprietărirea; după împroprietărire, pașapoartele. Iar între timp mai mărunte fraude, pentru care ziarele au rezervat rubrici speciale.

În aceste spectacole, alături de noi, crește în părăsire și lipsă, generația care va fi mâine chemată să accepte moștenirea politică și morală a prezentului. Ea ascultă, și fiindcă e tlămândă învață să urască. Ea vede, și fiindcă numai ei i se cere eroism pentru a căpăta o biată diplomă, învață catehismul revoltei. Ea simte prăpastia tangibilă, și prin aceasta e împinsă dincolo de baricadă.

Sau poate se va întâmpla mai rău,

Presă românească și evenimentele dela Iași

UNIVERSUL: Fînd tendențios înformat de correspondentul său permanent dela Iași, Miereanu (Mayer) trimite un correspondent special care apreciînd împrejurările comunică printre altele:

„Ceeace reiese limpede este faptul că nu există complot sau conspirație politică, că eroii dramei sunt numai Cornelii Codreanu și victima lui.

Poate să fie un act de răzbunare a unor serii de umilinți, pe care studenția le îndurase în vremea din urmă, după cum poate să fie și un gest necugetat, o pornire dărză și neașteptată, într'un moment de rătăcire, provocat probabil și de incidentele dela Ocolul I, mai ales că

studenții, după propria lor mărturisire, pierduse orice nădejde că reclamațiile lor în justiție vor fi satisfăcute, și mai ales că în aproape în nici unul din procesele deschise de ei până acum, nu li s'a dat dreptate, ba chiar au fost condamnați ei ca ultragiatori, — după cum ei își mărturisesc.

„Ceia ce deosibește pe Jidani de toate neamurile, făcându-i una din cauzele dezordinii economice a țărilor, în inima cărora se furișează, este hidoasa cununie a trei calități negative:

- 1) Tendința de a câștiga fără muncă,
- 2) Lipsa simțului de demnitate,
- 3) Vrăjmășia contra tuturor popoarelor.

B. P. HAȘDEU, *Studii asupra Iudaismului 1866.*

atunci când va capitula; școlile noastre înalte nu vor fi de cât tot atâtea pepinere de unde viitorul să recruteze alți triști eroi de triste drame morale.

Și aceasta ar fi mai desuădăduit încă“.

În acelaș număr, un articol semnat de eminentul publicist Al. O. Teodoreanu din Iași:

„Evitabilul s'a consumat.

În după amiaza zilei de 25 Octombrie a leatului 1924, pe scările judecătorei ocolului urban din Iași, în atmosfera încărcată a unei lurgi ședințe, în care nervii s'au întins la extrema limită, Constantin Manciu, prefect de poliție al Iașilor, cade răpus de giontele palidului tânăr Zelea Codreanu. Nefericitul avea să răspundă justiției pentru acte pe care acum nu ne mai e îngăduit a le pomeni *Na trecut nici două luni, decând comentându-le în paginile acestei reviste prevedeam tristul sfârșit, indicând celor în drept mijlocul de a-l evita*. Nefăcând decât să înregistrăm concluzia desprinsă din logica elementară a faptelor și din psihologia personajilor, eram desigur cei dinții a nu dori împlinirea funebrei noastre profeții.“

Adevărul, cel mai „anumit“ ziar din „anumita presă“ iudovită și iudovească, încearcă să facă proces de atitudine ziarului românesc *Universul*, pînăcă ar fi publicat, „trei coloane și caracterele cele mai grase, pentru alegerile din Anglia, — iar importanta discuțiune din colegiul universitar, din Iași, emoționanta cuvântare a profesorului Matei Cantacuzino, nu sunt reproduse.“

Între altele, *Universul* a știut să-i dea acest categoric răspuns:

Noi nu înțelegem să dăm proporții alarmante unui fapt divers, cu scopul de a ațâța spiritele și de a arunca o parte din populație, împotriva celeilalte părți.

Ziarele amintite și-au permis să explice nenorocitul caz din Iași, ba prin elucubrațiuni asupra creștinismului, ba prin influența nefastă a educației ce se dă tineretului în universitățile noastre.

Nu mai departe, în numărul de ieri, „*Adevărul*“ pretinde că până acum s'a cultivat în școlile noastre superioare „tradiții nesănătoase și absolutismul“, în loc să se cultive știința și această epocă s'a terminat „în anarhie, în turburări și în sânge.“

Iată în ce culori întunecate prezintă „*Adevărul*“ învățământul nostru superior, cultura română, corpul profesorat, studențimea!

Rolul provinciilor unite în refacerea țării

Păcate comune. — Pentru activitatea politică a Ardealului.

Politica lipsită de scrupule și de idealuri de mult a scos din arsenalul ei o armă pe cât se pare destul de tăioasă contra tuturor, cari au încercat vreodată să introducă în circulația de sânge a țării întregite și puterea de viață a noilor provincii. Nu luăm prea mult apărarea unora în detrimentul celorlalți, ambi. au păcate și poate ne facem ecoul celor de ai treilea când vom scrie rândurile de mai jos, credem destul de categorice și îndrăznețe. Dar situația de azi trebuie schimbată.

Un fenomen foarte interesant se poate constata în viața politică a țării: că *românii ardeleni într'un mod aproape inexplicabil se abțin dela treburile publice*. Fac o politică internă de rezistență, care dupăcum se zice se îndreaptă contra partidului dela putere în realitate aduce pagube incensurabile țării întregi. Abțineri în toate ocaziunile, când ar fi consult și chiar nevoie de o colaborare. Este însă un adevăr incontestabil, că politica aceasta este expresiunea fidelă a felului de a gândi al marelui majorității a ardelenilor. Are prin urmare scuze, ceace nu însemnează însă că nu este condamnabilă.

Această atitudine de pasivitate a celor mari, cari iau parte în viața politică numai ca formă, dar nu produc nimic și a celor mici cari se retrag și fataliști așteaptă dezvoltarea evenimentelor. — în ultimul timp chiar fără vre-un ideal sau vre-o speranță, — acest fapt trebuie să ne dea de gândit și trebuie să ne ocupăm cu dânsul cu toată obiectivitatea. Este datoria tuturor, cari între hotarele aceleiaș țări vor să vadă o populație încheagată într'un sentiment și o dorință comună. Să vedem dar adevărul crud, fie că ar dura pe unii sau alți.

De unde am pornit când ne-am hotărât să ne ocupăm cu această problemă, vă întrebați? Dela lucruri indeobște cunoscute. Activitatea politică stearpă a ardelenilor, lipsa lor în guvern când alte provincii sunt reprezentate, la posturile de conducere rareori găsești un ardelean, în vechea țară ardelenii refuză să meargă în ruptul capului, așa că la cele mai înalte instanțe judecătorești nu se găsesc magistrați, ardeleni din administrație românii ardeleni se retrag încetul cu încetul pentru a lua

tradiționalul lor rol de pasivitate criticând abia.

Nu este adevărat că în Ardeal nu sunt elemente foarte bine pregătite pentru posturi de conducere în administrația țării. Dar unde sunt ele? Nu este adevărat că la noi nu este o opinie publică, un dor comun de a vedea îndreptată situația în care ne zbatem. Dar unde sunt acești oameni, de ce nu se aude glasul lor? Avem respectul cel mai adânc pentru valorile intelectuale și morale ce ne-au venit din vechea țară, dar nu spunem până nu suntem întrebați. Cu alte cuvinte tradiția moștenită. Nu ne convine ceva? Ne retragem și făcând critica în gândul nostru, tăcem. Să ne gândim cel puțin, că umăr la umăr am face mai mult, — asta nu. Fără îndoială, atitudinea are simptomele lașității și e condamnabilă.

Vedem bine că imoralitatea vieții publice este insuportabilă. Pretindem că suntem cinstiți. Atunci de ce nu intrăm în funcțiunile publice? De ce nu dăm dovada cinstei noastre? Zicem că din vechea țară ne-au venit multe elemente slabe ca moravuri și ca inteligență? De ce nu mergem noi în țară? Credem că neștim apăra dreptul nostru și suntem perseveranți în susținerea cauzelor drepte? Atunci de ce întorcem spatule la toate încercările, de ce plecăm din funcțiunile publice la primul conflict pe chestiuni de idei?

Iată păcatele noastre!

Nu avem îndrezeală, nu avem curajul de a ne susține părerile, ne dăm bătăuți fără multă discuție, chiar dacă avem ideile cele mai sănătoase. Am moștenit oarecum un caracter care excelează prin critică și pasivitate. Ne place comoditatea voim să trăim nesupărați, ceace poate să însemneze și egoism. Nu mai avem idealuri, sau cel puțin nu mai ștăm să le susținem.

Nu este însă mai puțin adevărat, că ardelenii și-au inchipuit că aportul lor de muncă și călități ce credeau că pot fi folositoare refacerei țării, va fi primit cu brațele deschise, fără discuție. Aci s'au înșelat. Cum ardeleanul are o calitate bună, sau rea, că *nu se imbulzește și ori cât de puțin atins în demnitatea lui retrăgându-se tăcut „fine minte“*, de actuala situație nu poate fi învinuit singur Ardealul. Cei ce judecă obiectiv își dau foarte bine seamă de acest lucru, pînăcă este fapt, că

nime nu s'a gândit că Ardealul cu mentalitatea lui — să-i zicem instreînată — va trebui recâştigat frumusei, iar nu cecerit. *Incăpătinarea în fel de viață, obiceiuri și tradiții a ardeleanului este înjurată pe toate căile, pentru că „este piedică a unificării“. Unificare însă nu este sinonim cu impunerea de azi pe mâine e unui nou fel de viață.* Se uită pe urmă, că deși aceste calități ale ardeleanului azi oarecum displic, grație lor a putut exista elementul românesc o mie de ani între streini. Prin urmare calități cari trebuie respectate iar nu înjurate. Sau vă convine mai bine maleabilitatea unor basarabeni, adaptarea lor fără rezerve la ceea ce le convine la prima vedere? Iată rezultatele domniei rusești de abia o sută de ani în Basarabia!

Să fim mai înțelegători și mai cu considerațiuni. Să nu ne grăbim cu certificatul de regionalist și trădător, pentru că a susține desinteresat obiceiurile, tradițiile și pe ceice țin la ele, — iată cum devine un act de patriotism

Neparticiparea ardelenilor la viața publică de sigur este supărătoare și ei deloc nu au dreptate când stau pasivi, gestul lor este chiar condamabil. Aportul lor de sentiment național va trebui însă să niveleze totul. Va trebui să facă pe cei din vechea țară să fie mai îngăduitori, mai puțin exclusiviști, pentru că ințelul cu ințelul căldura naționalismului să egaleze totul. Fările invocate și alte exemple ne arată, cât de dureros și greu este când o țară mamă trebuie să facă din nou educația patriotică unei provincii redobândită după o ocupație streină îndelungată.

Este un fenomen aproape unic în istoria popoarelor, cum românul și-a putut menține limba și caracterul său de națiune distinctă între atâtea popoare și sub o ocupație streină de atâtea secole. Noi în Ardeal încă suntem în situația țării vechi dela unirea principatelor când orice inovație întâmpină rezistență dărză, instinctivă. Nu știm însă cum este mai bine, pen rucă învinsă această rezistență în vechea țară, parecă a început să se sacrifice cu prea multă ușurință tot ce este vechiu, tradițional românesc.

Din momentul ce constatăm prin urmare, că deosebirele nu sunt în detrimentul unității naționale, de ce să le mai urgisim? Ori adevărat este, că Ardealul a adus ca aport țării întregite și un sentiment național ce

dă chiar excedente. Ce este oare chiar „Acțiunea Românească“, dacă nu o manifestație de naționalism curat, fără rezerve?

Trecând peste considerațiunile mărunte de politică de partid, peste intrigile politice, în urmărirea idealului național comun vor trebui concentrate la muncă productivă toate elementele folositoare ale provinciilor alipite. Politică viitorului va trebui să fie o politică cu concepții mărețe, demne de conducătorii unui popor de 17 milioane

Acei ce țin în pasivitate pe ardeleni — conducătorii lor — greșesc la fel ca acei ce-i îndepărtează dela treburile publice — conducătorii oficiali ai țării. Politică de pasivitate dela o vreme devine condamnată ca lașitate și lipsă de idei, ori o întreagă provincie nu poate fi condamnată pentru atitudinea pasivă și sterilă a conducătorilor, nici pentru lipsa de sinceritate manifestată prin tăcere ori prin declarațiuni cari nu pornesc din suflet. Iată de ce lucrul acesta trebuie spus până nu vom fi acuzați cu toții de servilism politic și lipsă de curaj în susținerea părerilor.

Indepărtarea forțată dela treburile

publice pe lângă că face urgisit un reșim întreg este o nedreptate și o crimă contra însuși statului.

Viitorul este chemat să soluționeze problema și până ce ea nu va fi rezolvită și nu va exista o colaborare strânsă și sinceră între provinciile alipite, nu putem vorbi despre o unificare sufletească adevărată.

Ne mângăiam însă prin constatarea neîndoiasă că problema este doar a generației bătrâne. Pe ea o atinge mai mult, — ea să se agite pe tema ei. Tineretul a rezolvit problema prin mișcarea studentească, refuzând să se mai lase tărât pe panta politicianismului. Idealul comun a făcut să se unească într'un singur gând toate elementele tinere din țară, lucru ce ne dă garanții, că problema zilei de azi, chiar de prezent atât de actuală, provocând frământări în viața politică a Ardealului, pentru viitor va înceta să mai existe. Dar soluționată prost problema, cu generația bătrână vor putea să dispară și organizații vechi, dovedite învechite și refolositoare. Să se țină deci cont de părerile acelor, cari mâine ei vor fi în fruntea organizațiilor conduse azi de cei bătrâni.

Aurel Olteanu

Cuvinte de Sărbătoare

Discursul I. P. S. Mitropolitul Primat Miron Cristea în ședința festivă a „Astrei“ la Câmpeni.

Discursul său intitulat „Frica de Jidani“ c laboratorul nostru DI I. C. Cătuneanu, Profesor la Universitatea din Cluj, a arătat cu câtă lipsă de răspundere și de cuviință s'a trecut sub tăcere cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Primat Dr. Cristea, ce o publicăm în extenso mai jos. Fiecare bun Român are datoria să o citească și să și-o întipărească în suflet, spre a se pătrunde de cele două mari adevăruri, văzute de la înălțimea senină a scaunului mitropolitan. Intți: s'a făcut constatarea, spusă cu toată greutatea prestigiului arhieresc, că în România întregită nu numai oameni din rândurile de jos dar și cei mari chemați la conducerea vieții publice slujesc mai mult „lui Mamona“ de cât neamului lor. Al doilea: Înaltul Prelat punându-și problema atitudinii Statului român față de minorități, face aceiași deosebire pe care a fixat-o Revista noastră în primul ei număr, între minoritățile legate de veacuri cu pământul Ardealului și strânsura de pripas de origină semită. Adevă-

rii și-a poezii, ori de unde ar fi cercetă, nu se putea ajunge de cât la aceleași concluzii.

Nu ne îndoim că întreg clerul român al ambelor noastre biserici naționale, cari au știut să ne păstreze neamul în vremuri grele, va aprecia cum se cuvine cuvântarea de mai jos, care ne chiamă pe toți la datoria de a porni opera de înșănătoșire morală, dacă voim să rămânem stăpâni în propria noastră casă.

* * *

Sire, Doamnă, Domniță,
Domnilor Miniștri,
Iubiților fii sufletești,

Dintre toate ținuturile și dintre toți „Codrii verzi de brad și câmpiile de mătase“ a'e pitorescului nostru Ardeal, „Munții apuseni“ merită în cea mai largă măsură întreaga luare aminte a poporului român și a cercurilor lui conducătoare, căci în timpuri de grea cumpănă și apăsare, de aici din sufletul neprihănit al țărănilor acestor istorici munți — a izbucnit conștiința națională multe veacuri înăbușită, ca apa dintr'un

izvor cristalin de munte; de aici s'a pornit cu elementare forțe furtuna, care a adus românilor de dincoace de Carpați *tablele legii*, scrise nu cu slove slabe pe lespezi trecătoare, ci săpate adânc în inima tuturor Românilor de faptele glorioase ale mucenicilor, eșiți din sânul acestor munți și crescuți în atmosfera curată a sufletului iubiților noștri Moși, pilde strălucite și neîntrecute de jertfă pentru glia strămoșească, pentru Țară și Româniism.

Demnitatea de neam a Românilor Ardeleni nicăiri și niciodată n'a fost ridicată la o înălțime mai mare ca prin sabia lui Iancu și prin bravura ostașilor săi Iancu a întărit acești munți nu cu ziduri ci cu entuziasmul fiilor săi, într'o cetate neînvinsă a Româniismului, căruia i-a dat hrană continuă, întărind pe toți în nădejdea unor zile mai bune, de depășire a libertate și în conștiința națională, care a creiat România întregită, unirea neamului.

Biserica română din Țară nu numai ia din tot sufletul parte la aceste festive manifestări de generală recunoștință, ci și cu multă mândrie, fiind conștie, că ea a crescut poporul în duhul, care să inspire pe acești eroi; Și de aceea tocmai zilele și faptele lui Iancu au cristalizat cunoscută deviză: „Preoți cu crucea în frunte, căci oastea e creștină“.

Acestui adevăr istoric îi dă glas gura poporului în semnificativele versuri:

„Sus, re-
Ardealul muntelui,
În Cetatea Iancului,
De trei zile, de trei nopți
Cânt-o sută de preoți;
Și se roagă și se'nchină
Pentru tabăra română“.

Ba mai mult, preoții nu numai s'au închinat, ci nu s'au substras — în acele zile atât de săraci în conducători pricepuți și specialiști — nici dela participarea activă în luptele lui Iancu, aducând jertfe însemnate și subliniind și prin faptele lor și ale coligilor lor din alte timpuri și alte părți adevărul, că „crucea și spada“ au susținut neamul și i-au întemeiat Țara de azi.

Poate, că Dumnezeu se va îndura a produce cu timpul și minunea, ca „spada“ să fie înlocuită cu alte mijloace umanitare, cari să rezolve conflictele dintre popoare și Țări și să întrupeze în viața popoarelor dreptatea cu toate virtuțile și consecințele ei.

Dar, „Crucea“, *semnul jertfei pentru binele obștesc, trebuie să rămână în viața poporului român și*

pe viitor, și ea va rămânea în veci, simbolul și mijlocul cel mai efectiv pentru a îndrepta neamul pe căile adevăratei civilizații și a unui statornic progres, și pentru crearea de eroi, cari să garanteze existența neamului.

Ca purtător al acestei cruci creștinești și românești, găsec în aceste sărbătorești clipe, că ar fi inutile aceste și alte asemenea festivități, dacă — în fața mormântului și a memoriei lui Iancu și a faptelor sale reînviare de atâția distinși oratori, — precum și în fața Maestărei Sale Regelui Ferdinand, care cu jertfele mari ale credinciosului său popor ș'au croit însuși titlul de Rege al tuturor românilor, și în fața celei mai iubite Regine, care ne-a fost și este un înger păzitor al destinelor României, — nu ne-am face examinarea și mărturisirea propriului nostru suflet, constatând, întru cât suntem vrednici de moștenirea lui Iancu și a semenilor săi, mucenici ai cauzei naționale și premergători ai întregirei neamului.

De sigur nepoții în eroism a lui Iancu cari s'au jertfit în cursul războiului mondial au fost vrednici de memoria lui; și unii din ei pot cu vrednicie dormi somnul de veci alături de țărina lui și de gorunul lui Horea. El a eliberat pământul robii, ridicând sus steagul libertății și dând avânt vieții românești cu toate comorile ei sufletești. Rezultatul e uriaș, căci, după vorba sfintei scripturi: „Ce folos de-am dobândi lumca întreagă și ne-am pierde sufletul“. Căiuzit de acest suflet, Ardealul românesc face progrese laudabile, cari vor deveni tot mai evidente, îndată ce numeroasele școli, și așezăminte de cultură vor putea da numărul cerut de muncitori deștepți în agrul cultivei naționale și al muncii sociale și economice, care îi așteaptă cu nerăbdare.

Grație legilor de unificare, grație legii agrare și voinței de muncă a poporului, devenit stăpân pe Țara sa, și situațiunea materială a poporului român din Ardeal s'a întărit mult. Dar această întărire ar fi progresat cu puțin și mai hotărâți, dacă atâția nepoți nevrednici ai lui — Iancu — fără suflet și fără Dumnezeu — nu ar fi preferat înbogățirea proprie în contul celor mai vitale interese ale neamului și în favorul celor ce totdeauna ne-au dorit peirea iar nu binele.

Indeosebi ni se cernește sufletul de îngrijorare, când în fața memoriei eroului, care a fost „Craiu

Munților“ și apărătorul gliei strămoșești și a tuturor bogățiilor țării — trebuie să constatăm că în multe părți ale țării bogățiile mai mari au ajuns pe ușor și aproape în întregime pe mâni streine și de neam și de țară și de sufletul ei.

Codrii seculari și romântici, cari ne-au adăpostit strămoșii și ni-au salvat sufletul neamului, — în lipsa de cooperative naționale — se exploatează de colonii neromânești, cari au dat la ținuturi întregi un caracter înstrăinat din toate punctele de vedere.

Pe această cale în era românească viața neromânească s'a întărit în multe ținuturi cu pași uriași; Și nu la minoritățile băștinașe ale țării, cu cari împreună împărțim bucuros pământul și bunătățile lui și cu cari voim a trăi în frățească armonie și la bine și la rău; ci veneticii din toată lumea găsec de a ne duce belșugul teren cald de a ne duce belșugul acolo, unde le-o fi și sufletul.

În fața acestei situații buciumul Moșilor trebuie să repete tot mai des și mai intensiv refrenul lor.

„Munții noștri de aur plini“,
„Noi tot slugi pe la străini“.

Acest memento care a rămas tot actual, cere grabnice remedii. Și nu există un singur Român cu inimă și ochi observatori, care să nu simtă că aceasta situație, înăbușă în ținuturi întregi viața poporului autohton și prezintă pericolul grav, care culminează într'un început de a se înstrăina și sufletul țării. Iată pentru ce cea mai patriotică datorită ne cere a găsi momente pentru signalizarea răului.

De sigur probleme multiple și grele bat la poarta vieții noastre publice, așteptând dela cei de sus rezolvirea. Aceștia însă ori cari ar fi ei și ori cât de bune intenții și ori cât de largă voință ar avea, nu-s în stare a le cuprinde singuri toate. Mântuirea poate veni numai, dacă toți câți au cădere și răspundere întru împlinirea poruncilor de sus — fie mici, fie mari — vor fi la locul lor stărpind și îndreptând incorectitățile și relele, slujind neamului iar nu lui Mamona.

Deie Cerul, ca festivitățile acestor zile și memoria faptelor mărețe ale înaintașilor, reîmprospătate, să răscolească conștiința tuturor, îndreptând munca, faptele și energia tuturor, în alvia, care să reverse tot belșugul Țării asupra așezămintelor ei, chemate a consolida, întări și conduce scumpa Țară românească spre fânta istorice sale meniri. Amin.

O armată disciplinată și un conducător demn de ea

Documentul ce dăm mai jos este prețios nu numai pentru-că poartă semnătura unui general care și-a legat numele în veci vecilor de una din cele mai strălucite bătălii ce-a câștigat neamul nostru; dar rămâne cu o importanță istorică pentru-că oglindește acel moment din viața oștirii române, când a știut să-și păstreze disciplina și spiritul de jertfă având sub ochi spectacolul desgustător al descompunerii armatei rusești și fiind în același timp expusă la ispita propagandei bolșevice, pe care a respins-o cu dispreț. Onoare armatei noastre eroice și distinșilor ei conducători!

Ordinul Generalului Eremia Gri-gorescu, No. 8989 din 13 Decembrie 1917:

„Situația generală a impus ca armata română să accepte armistițiul încheiat de Ruși cu vrășmașii noștri. Pe tot timpul armistițiului recomand tuturor să caute prin toate mijloacele a menține moralul soldaților și ura ce trebuie să avem contra dușmanilor, ce stăpânesc mai mult de trei pătrimi din țara noastră, contra vrășmașului care nu are alt gând de cât acela al stăpânirii și ingenucherii neamului românesc. În primul rând trebuie luate măsuri pentru ca spiritul revoluționar ce domină astăzi trupele ruse să nu se întindă și la noi.

Oșierii vor explica soldaților starea nenorocită revoluționară în care se găsește poporul rus. *Anarhia, dezordinea și măcelul ce-a cuprins Rusia, este datorită numai și numai Evreilor, cari pentru bani au trădat interesele popoului rus, spionând și conducând revoluția în toate provinciile din Rusia. Azi pământul acestui imperiu este stropit de sângele locuitorilor; ca e sunt măcelăriți de bandele conduse de către trădători.* Inamicul văzând că pe calea armelor este gata de a fi înfrânt, a căutat ca prin spioni și trădători să corupă pe Evreii locuitori ai Rusiei și a reușit. Revoluția aceasta nu are drept scop libertatea, nu urmărește așezarea Rusiei pe baze noi; ea fiind provocată de Germani și de Evreii, cari nu au patrie, distruge orice organizație socială, devastează proprietățile și așezămintele, ucide zeci de mii de oameni. În Rusia azi nu mai există libertate; viața în tot momentul este în primejdie, bandele cutreeră de la un cap la altul dând foc satelor și orașelor. *O astfel de stare de lucruri se datorește numai trădătorilor care au aruncat și în armată sămânța revoluției.*

Indisciplina domnește în cea mai mare parte din armata rusă, ea a fost o urmare firească a stării anarhice din teritoriul Rusiei, introdusă

de aceiași trădători. Astfel a reușit vrășmașul să slăbească această mare armată și să ajungă în puțină de a încheia armistițiul. Trebuie explicat tuturor că armistițiul nu înseamnă pace, mai ales pentru noi. Nici dușmanul nu o crede. Cu Rusia nu poate încheia pace, până ce un guvern nu va fi recunoscut de tot poporul. Cu noi nici atât. Vrășmașii noștri știu că poporul român nu poate fi atins nici când de molima care s'a întins în Rusia. Poporul român, când năvălirile cu cortegiul lor de măceluri și grozăvii se revărsau peste el, se strângea umăr la umăr, cu armele cu trupul și cu dinții au reținut acest pământ. Atâtea veacuri și tot atâtea năvăliri nu ne-au cîntit din pământul strămoșesc.

Nu lăsați să se moleșească sufletele luptătorilor la gândul unei păci. Dușmanul are ochii ațintiți asupra noastră, asupra armatei române. El știe bine că sufletul Românului nu se vinde, el cunoaște ura ce am avut și ce avem contra spionilor și trădătorilor. Curajul nostru trebuie alimentat din gândul, ce trebuie să nu ne părăsească o clipă, asupra scopului ce am urmărit când am pornit războiul sfânt și drept.

Martiriul strămoșilor ne-a păstrat țărișoarele intacte. Vitejia și patriotismul generației dela 1859 și 1877 au unit două din principatele românești într'un regat respectat de toți. Era o datorie sfântă pentru noi, ca în singura clipă după atâtea veacuri când înaintea noastră apăreau sorii unirii tuturor Românilor, să pornim pentru a îndeplini visul de veacuri al acestui încercat popor, deși șiam că lupta va fi grea, că dușmanul nu-și va lăsa ușor prada din mână. Și am sângerat mult pentru visul nostru și am suferit cum nu a suferit altă nație. Suferința însă nu s'a terminat; și ar fi să batjocorim mormântul atâtor viteji, căzuți pe câmpiile Transilvaniei, pe crestele munților, în vâlcele Dobrogei și șesul Munteniei, la Mărășești și Mărăști, dacă am dovedi acum cea mai mică

slăbiciune și nu am merge cu sacrificiile până la realizarea aspirațiilor noastre, cari nu pot întârzia. Recomand deci tuturor oșierilor să vegheze neadormiți pentru ca moralul și disciplina, ce au domnit până acum în oștirea noastră, să nu slăbească. Numai astfel oștirea română prin o vitejie fără seamăn va mai duce încă peste mări și oceane gloria și renumele neamului românesc, stărnind ca și până acum admirația lumii întregi.

În acest scop:

1. Prin conferințe și convorbiri zilnice se va repeta soldaților noștri pentru ce am pornit războiul.

2. Se va arăta starea nenorocită a Rușilor, cari au crezut în propaganda trădătorilor și spionilor în majoritate Jidani.

3. Se va întări legătura dintre popor și dinastie prin arătarea faptelor tuturor membrilor familiei regale, care îndură aceleași pericole și suferințe ca și noi.

4. Se va interzice orice încercare de fraternizare, orice legătură scrisă cu inamicul, distrugându-se jurnale, scrisori și tot ceia ce inamicul ne trimete.

Toate acestea nu sunt de cât otrava, care, după cum am văzut a descompus sub ochii noștri o armată-colos.

Groaznicul complot Librariilor Crist!

Pe titluri întinse de-alături paginilor ziarele din anumita presă s'au grăbit să relateze descoperirea unui îngrozitor complot terorist, care avea de gând să ucidă, nici mai mult nici mai puțin, decât *una sută* oameni politici.

Începutul cică se făcuse la Iași cu Manciu. Ceilalți trebuiau să urmeze în curând.

Adânc îngrijorate de soarta țării, „care e înconjurată de dușmani hrăpăreți ce stau la pândă așteptând dezordine interioare, ca să-și ia revanșa” — cum spunea Dimineața, — arătau situația în culorile cele mai negre.

În realitate, totul se reduce la o înscenare cusută cu ață albă și al cărei scop era să producă diversiune în opinia publică și eventual să transfere judecarea procesului Codreanu de a jurații din Iași la Curtea Marțială din București.

După „Universul” relatăm în rezumat cum s'au petrecut faptele din

cari se pusese la cale „complotul“: În ziua de 15 Octombrie câțiva studenți, printre cari și Zelea Codreanu s'au întrunit la o masă colegială la restaurantul Carpați. Cum se obișnuiește la asemenea ocazii s'au iscălit ca amintire câteva numere dintr'un ziar studențesc. Acesta era terribilul document. Un agent provocător — Grossi, și alți salariați ai siguranței s'au pretat la înscenarea murdarei comedii. Un reprezentant al parchetului militar a făcut Universului aceste declarații:

„Din primul moment scoatem din cauză pe denunțatorul unei bune părți din fapte, — studentul Ionescu, care suferă de alienație mintală și, — prin urmare, — pe declarațiile cărui nu se poate pune teamei.

„Pe Georgescu, — absolventul a două clase de liceu, fost pușcăriaș, înarmat, în momentul arestării, cu un revolver și o carte de student, — cei mai mulți dintre arestați nici nu-l cunosc; iar cei ce-l cunosc, n'au avut vre-odată legături apropiate cu el

„Grossi, (acesta e agentul secret al prefecturii poliției) de când a fost depus la Văcărești e într'o permanentă criză de nervi. Plânge mereu, iar declarațiunile pe cari le face la interogatorii, se contrazic cu cele făcute la confruntări.

„Turculeț e agent al siguranței. Studenții știau lucrul acesta dinainte și e firesc ca ei să nu-i fi acordat încrederea lor

„Întreaga chestiune rămâne să fie limpezită între studentul Vuclas și avocatul Andreescu.

La locuința celui dintâi, — str. Berzei No. 33, — nu s'a găsit nici un act compromițător, nici arme. El a fost arestat în urma unor divulgări ale celor dintâi. În aceeași situație se află și avocatul Andreescu, arestat la Cameră.

Într'un comunicat dat de chestura Camerii, justificându-se unele măsuri de poliție, se face următoarea constatare:

„Aceasta, întrucât s'au găsit revolvele la câțiva cari se legitimau cu cărți de studenți, iar la cercetările făcute s'a stabilit că acele cărți erau false iar purtătorii lor aveau cazier la poliție.

Iar ziarele din anumita presă după ce au urlat o săptămână încheiată asupra complotului, fac „mea culpa“ și cer explicații guvernului. Așa de pildă Adevărul se mulțumește s'o scalde în felul următor:

„Prin unele ziare s'au exprimat cri îndoieli în privința existenței și seriozității complotului pe care-l cercetează autoritățile

S'a vorbit de exagerări. Cum toate știrile date până acum sunt din sursă oficială, guvernul e d'ator să lămurească lucrurile“.

Și noi cerem același lucru: să se lămurească lucrurile! Dar până atunci opinia publică rămâne pe deplin edificată asupra acelor cari vânează senzaționalul cu orice preț și caută agitația spiritelor.

Nu cunoaștem populația țării!

România e singura țară, care n'a întocmit un recensământ.
— Ministerul de interne publică totuși cifre imaginare.

Într'al șaselea an după război, România e singura țară care nu-și cunoaște încă numărul locuitorilor. Ultimul recensământ pentru vechiul Regat a avut loc în 1912 iar în provinciile alipite în 1910. Conform legii, cel mai târziu în 1922 trebuia îndeplinită această formalitate administrativă.

E de prisos să stăruim asupra importanței ce prezintă mai ales în împrejurările de astăzi cunoașterea exactă a numărului locuitorilor țării, repartizat pe naționalități și pe religie.

*

Oficialitatea ține totuși cu orice preț să pună la dispoziție mai ales străinătății, date statistice asupra populației țării românești. Așa avem la îndemână o publicație oficială a ministerului de interne din 1924, care ne dă cifra populației țării pe 1921 și 1922. Cităm textual: „Astfel în cele 7 mari regiuni ale țării, credem că se găseau „aproximativ“ cel puțin (remarcați ce limbaj de precizie!):

la finele lui 1921: 16.255.000 locuitori și la finele lui 1922: 16.500.000 locuitori.

Și continuă statistică oficială: „Pe cale naturală (adică nașteri) România și-a mărit, dară, populațiunea în acești doi ani, cu aproape jumătate milion locuitori, așa că urmând împrejurări prielnice, în interval de 30 ani, populația țării noastre s'ar putea dubla“.

Spunând acestea oficialitatea adaugă și o notiță cu litere mărunte în care ne explică, că și „migrațiunile influențează cifra populației“. Astfel după prima statistică a emigrațiilor din România, publicată în M. O. No 30—923 ar fi ieșit din țară cam 40.000 suflete anual. Dar oficialitatea refuză să ne vorbească ceva despre cele 4—500.000 de străini ca-i au invadat ca lăcustele în fiecare an dela război încoace, cari nu sunt un „spor natural“ al acestei țări și cari nu sunt de loc doriți, pentru că au adus odată cu pofta de câștig nesăturat și neșărmurit, mizeria și îngreunarea vieții în această țară.

Oficialitatea se mulțumește să se bucure de sporul anual al populației ajungând la concluzia că „deocamdată să ne mulțumim cu constatarea, că, vorbind în general, adepții tuturor culturilor au sporit

în fiecare din anii de care ne ocupăm aci, — ceea ce denotă negreșit un progres!“.

Cu aceasta oficialitatea și-a spus ultimul cuvânt.

Noi ne-am permis să comentăm puțin tablourile și proporțiile ce ne pune la dispoziție și să vedem în ce constă acest bine cuvântat „progres“.

Așa de pildă ar fi după publicația ministerului de interne în întreaga țară jidani numai 5% adică 800.000, când cele mai sgârcite evaluări ale oamenilor de specialitate urcă acest procent la 10—12% !!

Publicația ministerului de interne ne dă sporul populației orășenești în 1920, 1921 și 1922 în cifre întregi fără specificare pe categorii de naționalități. Pentru Ardeal găsim însă în altă publicație oficială, în Buletinul statistic No. 2.—1923 aceste date, cari lipsesc dincoace. Să comparăm câteva orașe. De pildă Oradia-Mare: spor în 1920, 21 suflete; în 1921, deficit 63 suflete; în 1922, deficit 30 suflete. Dacă ne-am mulțumi cu atât am ajunge la concluzia: oraș cu mizerie socială, populație decimată de boale. Dacă căutam cifrele amănunțite în Buletin găsim că în aceiași ani, jidanii au avut spor: 75, 139 și 122 suflete. *Cu alte cuvinte, când întreaga populație, în mod natural* (adică prin moarte) scade, populația jidovească numai prin nașteri se urcă cu 300—400% !! Tot așa de tristă se prezintă situația în Sighet, în Timișoara, în Satu-Mare, la Cluj, desigur și mai îngrozitor în Bucovina, Basarabia și Moldova. Iată cât de insuficientă este statistica ministerului de interne și iată pentru ce trebuesc precizări ca să vedem cine pierde în această țară. În felul acesta statistica devine cu cifrele ei reci, o știință dureros de elocventă. Dar trebuie s'o faci să vorbească.

Și aceasta e datoria însăși a autorităților. Nu e destul să se bucure de sporul populației. Trebuie să ne arate de partea cui este acest spor. Nu e destul să ne arate pe hârtie un număr redus de străini. Trebuie să facă în așa fel încât acest număr să se reducă în realitate. Iată de ce așteptăm un recensământ conștiincios și mai ales conștient.

Ioan Straje

este realitatea. Până când vom mai suferi această nedreaptă stare de lucruri? În timp ce se revarsă din greu puhoiul străinilor, românșii noștri se prăpădesc prin Cuba sau Brazilia. Iar dacă arătăm că este o crimă nepăsarea autorităților, suntem considerați ca agitatori!

*

Di colonel Țiuleanu a depus raportul în chestiunea celor 7 săteni împușcați în sudul Basarabiei.

Raportul conchide, că acei săteni erau părtași în mișcările bolșevice dela Tatar Bunar.

Pe când ei erau transportați spre Chișinău, jandarmilor cari îi escortau li s'au părut ceva suspect în atitudinea lor ceace a determinat măsura ca țaranii să fie legați. Când jandarmii au voit să facă acest lucru, arstații s'au opus și au vrut să fugă ceace au hotărât pe jandarmi să tragă asupra lor.

Dosarul acestor cercetări va fi depus la Cameră

*

Rezultatul desastroos pentru laburiști, al alegerilor din Anglia care a dus la răsturnarea guvernului Macdonald și formarea guvernului conservator al lui Baldwin, a produs o vie consternare în tabăra democraților noștri cari așteptau poate și ceva fonduri dela tovarășii întru internaționalism.

Ultimele știri anunță căderea „democrației” internaționale și în Jugoslavia, unde a fost chemat la formarea guvernului bătrânul patriot naționalist Pașici.

*

Anul trecut s'a întocmit un proiect de lege (din inițiativă parlamentară), relativ la împroprietărirea cavalierilor ordinului „Mihai Viteazul”. Se prevăzuse în acest proiect între altele câte un lot de 25 ha pentru fiecare cavalier al ordinului „Mihai Viteazul”, în semn de recunoștință pentru actele eroice săvârșite în timpul războiului 1916—1919.

La sfârșitul sesiunii trecute a parlamentului, proiectul acesta a fost discutat, dar votarea lui s'a amânat.

E trist că această votare nu s'a făcut în actuala sesiune până la 8 Noembrie, când a avut loc masa tradițională la Palatul regal, prezidată de M. S. Regele.

*

Cetim în „Universul” din 27 Octobrie 1924 următoarea informațiune: „Direcțiunii generale a c. f. r., i s'a solicitat un număr de vagoane, spre a transporta 350 de emigranți din Polonia cari vor intra în țară

prin Grigore Ghica Vodă cu destinația pentru Palestina.”

Așteptăm să ne comunice „Universul” când vor fi ieșit din țară aceiași emigranți polonezi în acelaș număr în care au intrat ca simpli trecători spre Palestina. Și credem că vom aștepta mult și bine pentru că așa s'a întâmplat și cu sutele de mii de evrei ucrainieni opoșiți în Basarabia.

*

Ce fac Jidanii pripășiți în Basarabia de la Unire încoace?

Guvernul a recunoscut, prin glasul Ministrului de Justiție, că imigranții veniți de peste Nistru, adică Jidanii ucrainieni sunt „otrăvitori ai sufletului românesc.”

Iată ce imputa Dl. Ministru Mârzescu țărăniștilor, în ședința Camerii din 7 Noembrie 1924:

„Pentru ce nu se ridică toți ca unul împotriva masei de imigranți, cari au umplut pământul bieteii Basarabiei? Pentru ce nu vă ridicați contra pașapoartelor de imigrare? Nu vă ridicați împotriva lor, pentru că ele asigură libera petrecere în țară a acelor otrăvitori ai sufletului românesc, ai acelor agenți primejdioși ai ordinii publice și ai siguranței statului, ai acelor creatori de Tatar-Bunar sau alte sate în răsvrătire, agenți, cari sunt tovarășii sau sprijinitorii acțiunii Dvoastră politică.”

Acum punem și noi întrebarea:

Dacă guvernul recunoaște, că imigranții veniți de peste Nistru sunt atât de periculoși, pentru care motiv le-a prelungit termenul de ședere în Basarabia?

*

Intr'na din ședințele Camerii dl. V. Cazaciu a adăugat o nouă pagină la capitolul traficului de pașapoarte, denunțând o organizație instituită în acest scop la Chișinău cu complicitatea unui rabin refugiat din Rusia dela Tiraspol. Rabinul fabrica pașapoarte false, cu ajutorul cărora 45 de tineri evrei dezertori din Polonia au fost expediați spre Palestina cu acte românești false.

*

O frumoasă lecție s'a dat guvernului din partea studenției din Iași și Cluj. Se știe că anul acesta „pentru a se preîntâmpina noul tulburări” s'a contramandat obișnuita solemnitate de deschidere a noului an școlar. Studenția n'a înțeles

să renunțe la datinele strămoșesti și chemând singură reprezentanții bisericii (la Cluj pâr. Curea și Mușat) au ținut tradiționala sfeștanie

Serviciul divin — spune Patria — a decurs într'o atmosferă de pioasă evlavie și tineretului prin atitudinea sa a dat dovadă, „că poate judeca de multeori cu mai mult calm și obiectivitate, decât marii noștri guvernanți,” cari se încurcă în intrigă măruntă și caută să exploateze în interesul lor orice pornire sau mișcare cu caracter general.

*

Ziarul „Viitorul” din 3 Octomvrie 1924 constată în articolul de fond, intitulat „Cioclii României”, următoarele isprăvi ale presei, ce își zice democrată și independentă, când în realitate este demagogă și subvenționată de Jidani:

„Prin „campanii” perfide și de rea credință, întemeiate nu pe realități ci pe născociri, pe generalizări și pe minciuni, ziarele de cari vorbim încearcă să creeze în țară o atmosferă de descurajare, de alarmare, de panică, vorbesc de falimente și ruine cari nu există de cât în fantezia lor răufăcătoare, și nfățșează România cea bogată și muncitoare drept o țară gata să se prăbușească.

Dacă ziarul guvernamental vorbește ast-fel, înțelegi, Domnule cititor, ce parte de contribuție reală are „anumita presă” la consolidarea țării!

*

Atragem atenția Doamnei Prezidente a Societății femeilor ortodoxe asupra urmă orului fapt: La liceul de fete din Galați al numitei Societăți, nu pot pătrunde în internat de cât fetele Jidanilor bogăți, pentru-că Româncele noastre nu au mijloacele cerute spre a putea fi primite: așa în cât școala „ortodoxă” s'a transformat în realitate într'un institut jidovesc. Poate că din acest fapt, ce pare atât de mărunț, fie-care bun Român va înțelege ce viitor așteaptă neamul nostru, sărac și deci în neputință de a frecventa școlile înalte, față de rasa lui Israel, care prin bogăție nemuncită beneficiază astăzi înaintea noastră de toate instituțiile noastre culturale, ar mâine în baza învățăturii câștigate este firesc să pretindă a ne conduce. Ce-i de făcut?

*

Manuscrisele și toate chestiunile privind redacția se vor adresa secretarului de redacție: Ioan Istrate. Str. Regele Ferdinand 37.